

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 94/20
V Lucemburku dne 16. července 2020

Rozsudek ve věci C-129/19
Presidenza del Consiglio dei Ministri v. BV

Členské státy musí přiznat odškodnění každé oběti úmyslného násilného trestného činu včetně obětí, které mají bydliště na jejich vlastním území

Odškodnění nemusí pokrývat úplnou náhradu újmy, ale jeho výše nemůže být čistě symbolická

V rozsudku **Presidenza del Consiglio dei Ministri** (C-129/19), vydaném dne 16. července 2020, Soudní dvůr zasedající ve velkém senátu na prvním místě rozhodl, že systém mimosmluvní odpovědnosti členského státu za újmu způsobenou porušením unijního práva se použije z důvodu, že tento členský stát včas neprovedl směrnici 2004/80¹ ve vztahu k obětem s bydlištěm v uvedeném členském státě, na jehož území byl spáchán úmyslný násilný trestný čin. Na druhém místě Soudní dvůr rozhodl, že paušální odškodnění přiznávané obětem sexuálního napadení na základě vnitrostátního systému odškodnění obětí úmyslných násilných trestných činů nemůže být kvalifikováno jako „spravedlivé a přiměřené“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud je stanoveno bez zohlednění závažnosti následků spáchaného trestného činu pro oběti, a nepředstavuje tedy přiměřený příspěvek k odškodnění utrpěné majetkové a nemajetkové újmy.

V projednávané věci byla v říjnu 2005 BV, italská občanka s bydlištěm v Itálii, obětí sexuálního napadení, k němuž došlo na území tohoto členského státu. Částka 50 000 eur, k jejímuž uhrazení paní BV byli pachatelé tohoto napadení odsouzeni z titulu náhrady újmy, jí však nebyla uhrazena, jelikož uvedení pachatelé byli na útěku. V únoru 2009 podala BV žalobu proti Presidenza del Consiglio dei Ministri (kancelář předsedy Rady ministrů, Itálie) za účelem náhrady újmy, kterou údajně utrpěla z důvodu, že Itálie neprovedla včas směrnici 2004/80². V průběhu tohoto řízení bylo Presidenza del Consiglio dei Ministri v prvním stupni uloženo zaplatit BV částku 90 000 eur, přičemž částka byla v odvolacím řízení snížena na 50 000 eur.

Předkládající soud, k němuž kancelář předsedy Rady ministrů podala kasační opravný prostředek, se tázala na možnost použít systém mimosmluvní odpovědnosti členského státu z důvodu opožděného provedení směrnice 2004/80 vůči obětem úmyslných násilných trestných činů, které se nenacházejí v přeshraniční situaci. Dále měla pochybnosti o „spravedlivé a přiměřené“ povaze paušální částky ve smyslu čl. 12 odst. 2 směrnice 2004/80 ve výši 4 800 eur stanovené italskou právní úpravou³ na odškodnění obětí sexuálního napadení.

Pokud jde o první otázku, Soudní dvůr nejprve připomněl podmínky umožňující stanovit odpovědnost členských států za újmu způsobenou jednotlivcům porušením unijního práva, a sice existenci porušeného pravidla unijního práva, které jim přiznává práva, dostatečně závažné porušení tohoto pravidla a příčinnou souvislost mezi tímto porušením a újmou, kterou tito jednotlivci utrpěli. V projednávané věci Soudní dvůr s ohledem na znění čl. 12 odst. 2 směrnice 2004/80, jeho kontext a cíle zejména uvedl, že unijní normotvůrce tímto ustanovením zvolil nikoliv možnost, aby každý členský stát zavedl zvláštní systém odškodnění vyhrazený pouze pro oběti

¹ Směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodňování obětí trestných činů (Úř. věst. 2004, L 261, s. 15).

² Článek 12 odst. 2 směrnice 2004/80 stanoví, že „[v]šechny členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní předpisy stanovily existenci systému odškodnění obětí [úmyslných] násilných trestných činů spáchaných na jejich území, který zaručuje spravedlivé a přiměřené odškodnění obětí.“

³ Je třeba poznamenat, že po podání projednávané žaloby na určení mimosmluvní odpovědnosti proti Itálii zavedl tento členský stát systém odškodnění obětí úmyslných násilných trestných činů spáchaných na italském území bez ohledu na to, zda mají bydliště v Itálii či nikoliv. Tento systém se vztahuje rovněž se zpětnou účinností na činy spadající pod tuto trestnou činnost spáchanou od 1. července 2005.

úmyslných násilných trestných činů nacházejících se v přeshraniční situaci, ale možnost použít vnitrostátní systémy odškodnění obětí těchto trestných činů spáchaných na území členských států ve prospěch těchto obětí. Na závěr své analýzy měl Soudní dvůr za to, že **směrnice 2004/80 ukládá každému členskému státu povinnost zavést systém odškodnění pro všechny oběti úmyslných násilných trestných činů spáchaných na jeho území, a nikoliv pouze pro oběti, které se nacházejí v přeshraniční situaci.** Soudní dvůr z výše uvedeného vyvodil, že směrnice 2004/80 přiznává právo na spravedlivé a přiměřené odškodnění nejen obětem těchto trestných činů, které se nacházejí v takové situaci, ale rovněž obětem, které mají obvyklé bydliště na území členského státu, na němž byl trestný čin spáchán. S výhradou toho, že jsou splněny dvě další výše citované podmínky, má proto jednotlivec právo na náhradu újmy, která mu byla způsobena tím, že členský stát porušil svou povinnost vyplývající z čl. 12 odst. 2 směrnice 2004/80, a to bez ohledu na to, zda se tento jednotlivec v době, kdy se stal obětí dotčeného trestného činu, nacházel v přeshraniční situaci či nikoliv.

Pokud jde o druhou otázku, Soudní dvůr konstatoval, že vzhledem k tomu, že čl. 12 odst. 2 směrnice 2004/80 neobsahuje žádnou informaci o výši odškodnění, která má odpovídat „**spravedlivému a přiměřenému**“ odškodnění ve smyslu tohoto ustanovení, toto ustanovení přiznává členským státům prostor pro uvážení za tímto účelem. Toto odškodnění sice **nemusí nutně zajistit úplnou náhradu majetkové a nemajetkové újmy utrpěné oběťmi** úmyslných násilných trestných činů, **avšak nemůže být čistě symbolické nebo zjevně nedostatečné s ohledem na závažnost následků** spáchaného trestného činu pro tyto oběti. Podle Soudního dvora totiž odškodnění přiznávané takovým obětem na základě tohoto ustanovení musí v přiměřeném rozsahu kompenzovat utrpení, kterému byly vystaveny. V tomto ohledu Soudní dvůr rovněž uvedl, že paušální odškodnění takových obětí lze kvalifikovat jako „spravedlivé a přiměřené“, pokud je sazebník náhrad dostatečně podrobný, aby se zabránilo tomu, že paušální odškodnění stanovené pro určitý druh násilí může být s ohledem na okolnosti konkrétního případu zjevně nedostatečné.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499